

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-2657

Chișinău

„ 3 ” aprilie 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, **în mod prioritar**, proiectul de lege cu privire la organizațiile necomerciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 270 din 28 martie 2018.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 19 file și în limba rusă – 23 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (5 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (6 file).

Prim- ministru

Pavel FILIP

Ex.: E.Grosu
Tel.:250 274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	109
„ 03 ”	04 2018
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.270

din 28 martie 2018

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege
cu privire la organizațiile necomerciale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la organizațiile necomerciale.

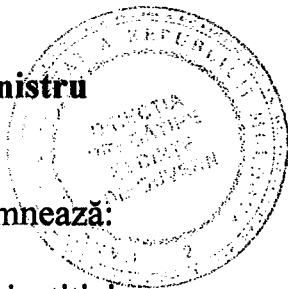
Prim-ministru

PAVEL FILIP

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Victoria Iftodi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la organizațiile necomerciale**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Obiectul de reglementare**

(1) Prezenta lege stabilește principiile de constituire, înregistrare și încetare a organizațiilor necomerciale, de desfășurare a activității, precum și procedura de obținere a statutului de utilitate publică.

(2) Prevederile prezentei legi nu se aplică organizațiilor care nu sînt înregistrate, instituțiilor publice, partidelor politice, sindicatelor, patronatelor, cultelor religioase și părților lor componente, precum și altor persoane juridice de drept public sau privat, al căror mod de constituire și funcționare este reglementat de alte legi speciale.

(3) În sensul prezentei legi, prin organizație necomercială se înțelege asociația obștească, fundația și instituția privată.

(4) Prevederile Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali se aplică organizațiilor necomerciale în măsura în care acestea nu contravin prezentei legi.

Articolul 2. Noțiunile de asociație obștească, fundație și instituție privată

(1) Asociația obștească este o organizație necomercială, independentă, constituită benevol, de cel puțin două persoane fizice și/sau juridice, în vederea realizării scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită.

(2) Fundația este organizația necomercială, fără membri, constituită benevol de către una sau mai multe persoane fizice și/sau juridice, dotată cu patrimoniu distinct și separat de cel al fondatorilor, în vederea realizării scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită.

(3) Instituția privată este o organizație necomercială, independentă, constituită benevol de către un singur fondator, persoană fizică sau juridică, în vederea realizării scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită.

Articolul 3. Principiile de constituire și de funcționare

(1) Organizațiile necomerciale se constituie benevol. Nimeni nu poate fi constrâns să fondeze organizații necomerciale, să devină membru al unei asociației obștești sau să fie sancționat pentru că a fondat, este sau nu membru al unei organizații necomerciale. Persoanele se pot asocia fără a fi obligate să-și înregistreze organizația.

(2) Organizațiile necomerciale sînt libere să își stabilească structura internă, scopurile și activitățile lor.

(3) Organizațiile necomerciale sînt libere să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea atingerii scopurilor statutare.

Articolul 4. Atributele organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială își desfășoară activitatea sub o denumire. Denumirea conține:

a) forma de organizare, după caz: „Asociația Obștească”, „Fundația”, „Instituția Privată”

b) denumirea propriu-zisă.

(2) Denumirea organizației necomerciale cuprinde și alte date care nu contravin legislației.

(3) Denumirea organizației necomerciale trebuie să permită deosebirea de alte entități.

(4) Denumirea deplină se scrie în grafie latină cu semne diacritice. În denumire pot fi utilizate cuvinte scrise în alte grafii, însoțite de transcrierea cu caractere latine. Fondatorul este obligat să prezinte organului înregistrării de stat semnificația cuvintelor scrise în alte grafii sau limbi folosite în denumirea concretă.

(5) Organizația necomercială are dreptul să folosească în denumirea sa numele unei persoane fizice numai cu consimțămîntul acesteia sau, după caz, al succesorilor acesteia. Pentru folosirea în denumirea organizației necomerciale a cuvintelor „Moldova”, „Republica Moldova”, a denumirilor unităților administrativ-teritoriale, inclusiv a celor cu statut special, precum și a denumirilor istorice ale acestora, nu este necesară nicio permisiune și nu se percepe nicio plată.

(6) Organizația necomercială poate avea simbolică proprie care nu coincide cu simbolica de stat a Republicii Moldova, a altor state sau a altor entități, inclusiv a celor care sînt interzise în Republica Moldova.

(7) Organizația necomercială dispune de sediu. Sediul organizației necomerciale este considerat sediul înscris în Registrul de stat al persoanelor juridice. Organizația necomercială poate avea și alte adrese pentru corespondență.

Articolul 5. Relațiile dintre stat și organizațiile necomerciale

- (1) Statul respectă, protejează și asigură libertatea de asociere.
- (2) Autoritățile publice tratează în mod egal și nu discriminează organizațiile necomerciale.
- (3) Statul asigură dreptul contribuabililor de a direcționa desemnări procentuale în folosul organizațiilor necomerciale care desfășoară activități de utilitate publică.
- (4) Statul poate acorda organizațiilor necomerciale, în condițiile stabilite de lege, sprijin financiar și material, prin finanțarea cu destinație specială, la cererea acestora, a unor programe sociale, științifice și culturale, prin încheierea unor contracte pentru executare de lucrări și prestare de servicii, precum și prin plasarea, pe bază de concurs, a unor comenzi sociale de realizare a diferitor programe de stat unui număr nelimitat de organizații necomerciale, inclusiv prin oferirea în condiții preferențiale a dreptului de a folosi proprietatea publică.
- (5) Statul poate institui reguli pentru organizațiile necomerciale în vederea prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului doar în măsura în care aceste reguli sînt conforme standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului.
- (6) Statul poate interveni în activitatea organizațiilor necomerciale doar dacă aceasta constituie o măsură necesară într-o societate democratică pentru a asigura securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii sau prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, a drepturilor și libertăților altora.

Capitolul II ACTIVITATEA, DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE ORGANIZAȚIILOR NECOMERCIALE

Articolul 6. Activitatea organizației necomerciale

- (1) Organizația necomercială poate activa în beneficiul public, al membrilor săi sau al altor persoane.
- (2) În vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenariat social. Activitatea economică poate fi exercitată fie nemijlocit de către organizația necomercială, fie prin constituirea persoanelor juridice cu scop lucrativ. Activitatea organizației necomerciale care, conform legii, este supusă licențierii va fi practică doar după obținerea licenței.
- (3) Organizația necomercială poate să își exprime opinia în ceea ce privește programele partidelor politice și ale organizațiilor social-politice, precum și concurenții electorale și programele acestora.
- (4) Organizația necomercială nu poate susține material sau nu poate presta gratuit servicii partidelor politice și organizațiilor social-politice. Organizațiile necomerciale constituite de partidele politice și organizațiile social-politice pot

presta gratuit servicii partidelor politice și organizațiilor social-politice în scopul consolidării capacităților organizaționale ale acestora.

(5) În perioada campaniei electorale, organizația necomercială nu poate susține material sau nu poate presta gratuit servicii concurenților electorali sau nu poate face agitație electorală.

(6) Organizația necomercială care încalcă prevederile alin. (4) sau (5) pierde sprijinul financiar și alte preferințe oferite de stat, precum și dreptul de a beneficia de mecanismul de desemnare procentuală. Organizația necomercială restituie statului contravaloarea sprijinului obținut de la stat sau sursele primite de la stat și folosite cu încălcarea prevederilor alin. (4) sau (5).

Articolul 7. Drepturile și obligațiile organizației necomerciale

(1) În vederea atingerii scopurilor statutare, organizația necomercială are toate drepturile garantate de legislația Republicii Moldova, inclusiv:

- a) să realizeze și să promoveze inițiative cu caracter civic, economic, cultural, educativ, precum și alte inițiative neinterzise de lege;
- b) să desfășoare activități științifice și de instruire;
- c) să difuzeze liber informații prin orice forme neinterzise de lege;
- d) să solicite și să primească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, inclusiv fonduri publice;
- e) să finanțeze programe în țară și în străinătate, prin acordarea de granturi, burse, ajutoare materiale și financiare;
- f) să reprezinte și să apere interesele legitime ale membrilor săi și ale altor persoane în fața autorităților publice în vederea atingerii scopurilor statutare.

(2) Organizația necomercială este obligată să respecte legislația Republicii Moldova, inclusiv:

- a) să își ajusteze statutul în cazul modificării legislației;
- b) să țină evidența membrilor săi în cazul asociațiilor obștești;
- c) să prezinte, în termen de cel mult 3 luni, organului înregistrării de stat, documentele care confirmă modificarea statutului, schimbarea adresei electronice, schimbarea sediului, a componentei organelor de conducere și de control.

(3) Organizația necomercială face public raportul anual de activitate în cel mult 6 luni de la sfârșitul anului pentru care este întocmit. Dacă organizația necomercială nu publică raportul anual de activitate, aceasta va transmite, în termen de cel mult o lună, o copie a raportului oricărui solicitant. La solicitarea autorității publice competente, organizația necomercială prezintă acesteia, în termen de cel mult o lună, raportul anual de activitate. Raportul anual de activitate conține informații referitoare la activitățile desfășurate, valoarea mijloacelor financiare și materialelor obținute și folosite, precum și alte informații relevante.

(4) Asociația obștească nu poate fi obligată să accepte noi membri, decât în condițiile stabilite de statut. Această prevedere nu se aplică federațiilor sportive naționale.

Articolul 8. Proprietatea organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția bunurilor stabilite de lege. Proprietatea organizațiilor necomerciale este folosită exclusiv în vederea realizării scopurilor statutare.

(2) Proprietatea organizației necomerciale se formează din orice surse neinterzise de lege, inclusiv din:

a) cotizații de membru, stabilite prin hotărârea organului suprem de conducere;

b) donații, granturi și moștenire;

c) venituri din activitatea economică;

d) fonduri publice, inclusiv mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale.

(3) Profitul organizației necomerciale nu se distribuie între membri, fondatori sau alte persoane.

(4) Bunurile rămase în urma lichidării benevole a unei organizații necomerciale, după stingerea creanțelor, se transferă unei alte organizații necomerciale cu scopuri similare celei lichidate, menționată în statut sau stabilită de organul suprem de conducere. Bunurile organizației necomerciale lichidate forțat sînt transferate organizației necomerciale menționate în statut sau, în cazul în care statutul nu menționează organizația necomercială beneficiară, organizației necomerciale desemnate de instanța de judecată în urma unui anunț public.

Articolul 9. Desemnarea procentuală și utilizarea mijloacelor financiare obținute în urma acestora

(1) Are dreptul de a beneficia de mecanismul de desemnare procentuală organizația necomercială care întrunește cumulativ următoarele condiții:

a) desfășoară activități de utilitate publică menționate în art. 21;

b) activează timp de cel puțin un an pînă la solicitarea înregistrării în lista beneficiarilor desemnării procentuale;

c) în ultimii patru ani, nu a susținut și, pe perioada valorificării surselor obținute în urma desemnării procentuale, nu va susține activitatea unui partid politic sau a unui concurent electoral;

d) nu are datorii la bugetul public național pentru perioadele fiscale anterioare.

(2) Cererea de participare la mecanismul de desemnare procentuală se depune la Ministerul Justiției în modul stabilit de Guvern.

(3) Mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale pot fi utilizate pentru:

a) susținerea activităților prevăzute la art. 21, într-un termen ce nu depășește două perioade fiscale după perioada fiscală în care a fost efectuată desemnarea, sumele neutilizate în acest termen restituindu-se la buget;

b) acoperirea cheltuielilor administrative de 50% dacă suma obținută este de pînă la 50 000 de lei, de 40% dacă suma este mai mare de 50 000 și nu

depășește 100 000 de lei, de 30% dacă suma este mai mare de 100 000 și nu depășește 500 000 de lei, de 25% dacă suma este mai mare de 500 000 de lei.

(4) Organizația necomercială care a beneficiat de desemnări procentuale va prezenta rapoarte de utilizare a mijloacelor financiare obținute în urma desemnării procentuale, în modul stabilit de Guvern.

Articolul 10. Răspunderea pentru folosirea neconformă sau neraportarea privind utilizarea mijloacelor financiare obținute în urma desemnării procentuale

(1) Organizația necomercială și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acesteia care încalcă prevederile legale privind utilizarea mijloacelor financiare obținute în urma desemnării procentuale sau care nu raportează utilizarea acestor sume poartă răspundere în conformitate cu legislația și restituie la buget suma utilizată contrar legislației sau neraportată.

(2) Organizația necomercială care încalcă prevederile legale privind utilizarea mijloacelor financiare obținute în urma desemnării procentuale sau nu raportează utilizarea acestora va fi exclusă de la participare la desemnarea procentuală pentru o durată de doi ani, cu publicarea listei pe pagina web oficială a Ministerului Justiției.

Capitolul III CONSTITUIREA, ÎNREGISTRAREA, REORGANIZAREA ȘI LICHIDAREA ORGANIZAȚIEI NECOMERCIALE

Articolul 11. Fondatorii

(1) Organizația necomercială poate fi constituită de către persoane fizice și juridice.

(2) Minorii și persoanele ocrotite pot fonda organizații și pot deveni membri ai asociațiilor obștești în condițiile stabilite de prezenta lege și Codul civil.

(3) Autoritățile și instituțiile publice, întreprinderile de stat și municipale nu pot constitui organizații necomerciale sau nu pot deveni membri ai asociațiilor obștești. Această restricție nu se aplică instituțiilor de învățământ care pot constitui fundații și instituții private.

(4) Fondatorii asociației obștești devin membri ai acesteia din momentul înregistrării asociației obștești de către organul înregistrării de stat.

(5) Calitatea de membru al unei asociații obștești sau de fondator al fundației sau al instituției private se transmite unui singur succesor.

(6) Dacă asociația obștească rămâne cu un singur membru, acesta, în termen de trei luni, este obligat să admită noi membri, fie să decidă reorganizarea sau lichidarea benevolă a asociației obștești.

Articolul 12. Actul de constituire

(1) Organizația necomercială se constituie prin statut. Statutul organizației necomerciale constituite de doi sau mai mulți fondatori se aprobă prin hotărârea de constituire, consemnată într-un proces-verbal, iar statutul organizației necomerciale constituită de un singur fondator se aprobă prin decizie, respectiv testament.

(2) Statutul organizației necomerciale prevede:

- a) denumirea deplină;
- b) termenul pentru care se constituie;
- c) scopurile pentru care se constituie;
- d) procedura și condițiile de reorganizare și lichidare;
- e) structura organizației, organele de conducere și control, competența și durata mandatului acestora;
- f) modul de constituire și lichidare a sucursalelor și filialelor;
- g) modul de numire a administratorului și, după caz, a altor organe ale organizației necomerciale;
- h) procedura de adoptare și modificare a statutului;
- i) modalitatea prin care se asigură transparența activității sale;
- j) alte clauze care nu contravin legii.

(3) Statutul asociației obștești prevede datele de la alin. (2), precum și:

- a) condițiile și procedura de primire a noilor membri și de încetare a calității de membru;
- b) drepturile și obligațiile membrilor;
- c) procedura și termenele de convocare a adunării generale a membrilor.

(4) Statutul fundației prevede datele de la alin. (2), precum și:

- a) reglementările cu privire la capitalul subscris, care va fi echivalentul a cel puțin 2 salarii medii pe economie în timpul depunerii documentelor pentru înregistrarea organizației necomerciale. Capitalul subscris poate fi folosit pentru realizarea scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită fundația;
- b) prevederile cu privire la relația dintre fondator și fundație.

(5) Statutul asociației obștești se aprobă de către adunarea generală a fondatorilor, fiind semnat de către toți fondatorii la momentul constituirii.

(6) Statutul instituției private se aprobă de către fondator.

(7) Statutul fundației se aprobă de către fondator/fondatori sau de către executorul testamentar cu respectarea dispozițiilor testamentare. În ultimul caz, statutul se autentifică notarial.

(8) Procesul-verbal al ședinței de constituire ori, după caz, decizia de constituire a organizației necomerciale conține:

- a) date despre alegerea organelor de conducere și control;
- b) date privind desemnarea persoanei împuternicite să reprezinte organizația necomercială în procesul înregistrării;
- c) informații cu privire la sediul organizației;
- d) date de contact, inclusiv adresa electronică.

(9) Procesul-verbal al ședinței de constituire al asociației obștești prevede mărimea cotizației de membru.

Articolul 13. Înregistrarea organizațiilor necomerciale

(1) Organizația necomercială se înregistrează de către Agenția Servicii Publice, organul înregistrării de stat.

(2) Organizația necomercială dobândește personalitate juridică din momentul înregistrării.

(3) Pentru înregistrarea organizației necomerciale, a modificărilor și completărilor la statutul acesteia, nu se percepe taxă.

(4) Pînă la depunerea documentelor pentru înregistrare, fondatorul sau unul dintre fondatori solicită de la organul înregistrării de stat, prin poșta electronică sau în persoană, confirmarea disponibilității denumirii. Organul înregistrării de stat răspunde în termen de 5 zile lucrătoare.

(5) Denumirea organizației necomerciale se rezervă de către organul înregistrării de stat, la cerere, pe un termen de 6 luni. Pentru rezervare nu se percepe taxă.

(6) Pentru înregistrare, persoana împuternicită depune, în termen de 3 luni de la data aprobării statutului, la organul înregistrării de stat, următoarele documente, a căror listă este exhaustivă:

a) cererea de înregistrare, semnată de persoana împuternicită prin procesul-verbal al ședinței de constituire sau decizia de constituire;

b) statutul organizației necomerciale, semnat de către fondator/fondatori, în două exemplare;

c) procesul-verbal al ședinței de constituire sau decizia de constituire;

d) confirmarea disponibilității denumirii organizației;

e) lista fondatorilor, cu indicarea numelui, prenumelui, numărului de identificare personal (IDNP), datei nașterii, domiciliului, cetățeniei fiecăruia, în cazul persoanelor fizice, sau a denumirii, sediului, numărului de identificare de stat (IDNO) și documentului care confirmă împuternicirile de reprezentare, în cazul persoanelor juridice;

f) declarația prin care persoana dată sau, după caz, succesorul ei consimte la folosirea numelui în denumirea organizației necomerciale, dacă în denumirea organizației necomerciale este folosit numele unei persoane fizice;

g) documentul care adevărește stabilirea sediului;

h) documentul care confirmă capitalul subscris, în cazul constituirii fundației;

i) avizul organului de specialitate al autorității administrației publice, în cazul constituirii asociațiilor naționale și federațiilor sportive naționale.

(7) Organul înregistrării de stat, în termen de 15 zile de la primirea documentelor, adoptă decizia de înregistrare sau de refuz în înregistrarea organizației necomerciale, cu excepția situației specificate la alin. (8).

(8) În cazul constatării carențelor în documentele depuse, în termenul menționat la alin. (7), organul înregistrării de stat solicită înlăturarea acestora.

Organul înregistrării de stat adopta o decizie, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea documentelor ajustate.

(9) Prin decizie motivată se refuză înregistrarea organizației necomerciale, dacă:

a) scopurile pentru care a fost constituită contravin securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii sau prevenirii infracțiunilor, protecției sănătății, moralei, a drepturilor și libertăților altora și această măsură este necesară într-o societate democratică;

b) carențele menționate la alin. (8) nu au fost înlăturate în termen de 3 luni de la solicitarea organului înregistrării de stat.

(10) Decizia organului înregistrării de stat se expediază administratorului sau persoanei care a depus documentele pentru înregistrare, prin orice modalitate care permite confirmarea recepționării, în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptare.

(11) Modificările și completările ulterioare în statutul organizației necomerciale se înregistrează potrivit procedurii de înregistrare a organizației necomerciale cu respectarea prevederilor Codului civil și intră în vigoare de la data înregistrării lor. Pentru înregistrarea modificărilor, organizația necomercială prezintă documentele care confirmă respectarea procedurii prevăzute de statut pentru modificarea acestuia.

(12) Refuzul de a înregistra organizația necomercială, în temeiul alin. (9) lit.b) nu împiedică depunerea repetată a documentelor pentru înregistrare. Examinarea cererii repetate de către organul înregistrării de stat și adoptarea deciziei respective se face potrivit procedurii generale.

(13) Refuzul de a înregistra organizația necomercială poate fi contestat în instanța de judecată, în procedura contenciosului administrativ.

Articolul 14. Evidența organizațiilor necomerciale

(1) Organul înregistrării de stat asigură înregistrarea organizațiilor necomerciale în Registrul de stat al persoanelor juridice, care este parte integrantă a Registrului de stat al unităților de drept.

(2) În Registrul de stat al persoanelor juridice se înscriu următoarele date:

- a) denumirea organizației și forma juridică de organizare;
- b) data înregistrării și numărul de identificare de stat (IDNO);
- c) datele de contact ale organizației;
- d) numele și prenumele administratorului;
- e) datele cu privire la scopurile organizației;
- f) datele cu privire la statutul de utilitate publică.
- g) autoritatea care a înregistrat organizația necomercială.

(3) În Registrul de stat al persoanelor juridice pot fi înscrise și alte date.

(4) Registrul de stat al persoanelor juridice se ține în limba română, se actualizează și este public pe internet în limitele prevăzute de lege.

Articolul 15. Atribuțiile organului înregistrării de stat

(1) Organul înregistrării de stat colaborează cu autoritățile și instituțiile publice, cu alte entități, încheind cu acestea acorduri de colaborare privind schimbul de informații și stabilirea procedurilor comune de activitate, inclusiv în regim on-line, în vederea îndeplinirii atribuțiilor stabilite de lege.

(2) În cazul depistării documentelor sau informațiilor neveridice despre organizația necomercială, organul înregistrării de stat anunță despre aceasta organizația necomercială și acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea carențelor. În cazul neconformării cu cerința organului înregistrării de stat, acesta anunță autoritățile competente pentru fi întreprinse acțiunile de rigoare.

Articolul 16. Încetarea activității organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială își încetează activitatea prin:

- a) lichidare benevolă;
- b) lichidare forțată;
- c) reorganizare prin fuziune, dezmembrare sau transformare.

(2) Procedura de lichidare benevolă a organizației este prevăzută de statutul organizației. Dacă este prevăzut de statut, fondatorul fundației poate decide lichidarea benevolă a fundației

(3) Organizația necomercială poate fi lichidată forțat prin hotărîre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției, dacă activitatea acesteia contravine securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii sau prevenirii infracțiunilor, protecției sănătății, a moralei ori a drepturilor și libertăților altora și această măsură este necesară într-o societate democratică, precum și dacă nu au fost respectate prevederile art. 11 alin. (6). Neprezentarea raportului anual de activitate după solicitarea repetată a Ministerului Justiției

constituie temei pentru inițierea procedurii de lichidare forțată, dacă raportul de activitate nu a fost prezentat în termen de 6 luni de la cea de-a doua solicitare. Examinarea cererii de lichidare forțată ține de competența Judecătoriei Chișinău.

(4) Instanța de judecată care examinează cererea de lichidare forțată, la cererea Ministerului Justiției, poate dispune suspendarea activității organizației necomerciale pînă la soluționarea cererii de lichidare. În acest caz, examinarea cererii de lichidare de către instanța de judecată nu va depăși 3 luni. Suspendarea activității organizației necomerciale poate fi dispusă doar dacă această măsură este necesară într-o societate democratică. Decizia de suspendare poate fi contestată cu recurs separat de fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate oferi organizației necomerciale posibilitatea să înlăture, în termen de pînă la 6 luni, carențele invocate în cererea de lichidare forțată.

Capitolul IV

ORGANELE DE CONDUCERE ȘI CONTROL

Articolul 17. Organele de conducere și control

(1) Organul suprem de conducere al organizației necomerciale este:

- a) adunarea generală a membrilor, în cazul asociațiilor obștești;
- b) fondatorul, în cazul instituției private;
- c) consiliul, în cazul fundației.

(2) Organizația necomercială este administrată de către administrator, numit în modul prevăzut de statut.

(3) Pentru exercitarea controlului asupra gestiunii organizației necomerciale și activității administratorului, organul suprem de conducere poate desemna unul sau mai mulți cenzori, în modul prevăzut de statut. Nu poate fi cenzor:

- a) administratorul și membrii consiliului organizației;
- b) soțul, afini și rudele administratorului/membrilor consiliului pînă la gradul al IV-lea inclusiv;
- c) persoana cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvîrșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoane care gestionează organizații comerciale, comise cu intenție.

(4) Asociația obștească și instituția privată poate avea consiliu, desemnat de organul suprem de conducere în modul prevăzut de statut. Administratorul asociației obștești și instituției private nu poate fi membru al consiliului.

(5) Pot face parte din consiliul organizației necomerciale doar persoanele individuale desemnate în condițiile prezentei legi.

(6) Organizația necomercială poate avea și alte organe care contribuie la activitatea organizației, ale căror atribuții sînt prevăzute de statut.

Articolul 18. Atribuțiile organului suprem de conducere

(1) Organul suprem de conducere:

- a) aprobă, modifică și completează statutul organizației necomerciale;
- b) decide crearea sucursalelor și filialelor organizației necomerciale;
- c) admite și exclude membrii, în cazul asociațiilor obștești, dacă statutul nu prevede altfel;
- d) alege și revocă membrii consiliului în modul stabilit de statut;
- e) aprobă tranzacțiile de proporții ale organizației, în modul stabilit de statut;
- f) dacă este stabilit de statut, anulează hotărîrile administratorului și ale consiliului, fără a aduce atingere drepturilor terților de bună-credință;
- g) modifică capitalul subscris, în cazul fundației;
- h) schimbă sediul organizației necomerciale;

i) decide asupra reorganizării sau lichidării benevole a organizației necomerciale, a sucursalei și filialei acesteia, în modul stabilit de statut și cu respectarea legislației;

j) decide asupra altor chestiuni date în competența sa prin lege sau statut.

(2) Organul suprem de conducere este condus de către unul dintre membrii săi, în modul stabilit de statut.

(3) Organul suprem de conducere se convoacă periodic în ședințe ordinare, precum și în ședințe extraordinare, în modul prevăzut de statut.

(4) Ședința organului suprem de conducere este deliberativă dacă la ea participă mai mult de jumătate din membrii săi. Dacă ședința nu este deliberativă, următoarea ședință va avea loc în cel mult o lună, iar aceasta este deliberativă în modul prevăzut de statut.

(5) Modul de participare și desfășurare a ședințelor organului suprem de conducere, precum și dreptul de vot, este stabilit în statut. Lucrările organului suprem de conducere se consemnează într-un proces-verbal.

(6) Hotărârile organului suprem de conducere se adoptă cu majoritatea voturilor membrilor care participă la ședința deliberativă, dacă prezenta lege sau statutul nu prevede altfel.

(7) Ședința organului suprem de conducere la care se decide reorganizarea sau lichidarea benevolă a asociației obștești și a fundației este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membri. Decizia cu privire la reorganizarea sau lichidarea benevolă a asociației obștești și a fundației se ia cu cel puțin 2/3 din voturi.

(8) Membrul organului suprem de conducere are acces la toate documentele organizației și este în drept să verifice documentele contabile, evidența patrimoniului și tranzacțiile organizației necomerciale.

Articolul 19. Administratorul

(1) Administratorul este persoana fizică desemnată pentru durata mandatului, în modul stabilit de statut. Administratorul poate fi reales de un număr nelimitat de ori, dacă statutul nu prevede altfel.

(2) Organizația necomercială poate avea mai mulți administratori dacă aceasta este prevăzut în statut.

(3) Administratorul are următoarele atribuții:

a) gestionează activitatea organizației necomerciale în modul stabilit de lege și statut;

b) reprezintă organizația necomercială în raport cu autoritățile publice și terții;

c) execută hotărârile organelor de conducere și control ale organizației necomerciale;

d) întocmește anual raportul cu privire la activitatea organizației necomerciale și îl transmite organelor de conducere în modul prevăzut de statut;

e) asigură publicarea raportului anual cu privire la activitatea organizației necomerciale;

f) exercită alte atribuții prevăzute de lege și statut.

(4) Administrator nu poate fi:

a) persoana căreia prin lege sau hotărâre judecătorească îi este interzisă deținerea funcției de administrator sau a unei alte funcții care acordă dreptul de dispoziție asupra bunurilor materiale;

b) persoana fizică adultă ocrotită prin tutelă, în măsura în care prin hotărâre judecătorească i-a fost limitat dreptul de dispoziție sau nu i-a fost permisă încheierea de sine stătător ori cu asistența tutorelui a actelor juridice de administrare a patrimoniului, cu excepția actelor juridice prevăzute de Codul civil;

c) persoana cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoana care gestionează organizații, comise cu intenție.

Articolul 20. Organul de control

(1) Pentru exercitarea controlului asupra gestiunii organizației și activității administratorului, organul suprem de conducere poate desemna unul sau mai mulți cenzori sau decide ca activitatea acestora să fie auditată anual de către un auditor extern. Cenzorul are un mandat limitat în timp, stabilit de statut.

(2) Administratorul este obligat să pună la dispoziția organului de control toate documentele necesare pentru efectuarea controlului.

(3) Organul de control întocmește anual un raport cu privire la activitatea financiară a organizației și îl transmite organelor de conducere, în modul prevăzut de statut.

(4) Organul de control sesizează organul suprem de conducere sau un alt organ prevăzut de statut dacă a constatat fapte care contravin legii sau statutului organizației necomerciale și care au cauzat sau pot cauza prejudicii considerabile acestora.

Capitolul V STATUTUL DE UTILITATE PUBLICĂ

Articolul 21. Activitatea de utilitate publică

(1) În sensul prezentei legi, activitatea de utilitate publică este activitatea organizației necomerciale desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care contribuie la dezvoltarea și susținerea:

a) educației și instruirii persoanelor, difuzării și acumulării de cunoștințe;

b) științei, culturii și artei;

c) sportului, educației fizice și turismului social;

d) sectorului necomercial și a organizațiilor necomerciale;

e) democrației și drepturilor omului;

f) ocrotirii sănătății;

g) protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, a altor persoane și grupuri defavorizate;

- h) creării noilor locuri de muncă;
- i) eradicării sărăciei;
- j) promovării păcii, prevenirii și depășirii conflictelor civile, sociale, etnice și religioase;
- k) prevenirii criminalității și contribuirii la contracararea acesteia;
- l) protejării mediului;
- m) protejării patrimoniului cultural și a monumentelor istorice;
- n) spiritului și activismului civic, inclusiv participarea la procesul decizional și transparența sectorului public.

(2) Comisia de certificare poate recunoaște ca fiind de utilitate publică și alte activități decât cele menționate la alin. (1), dacă acestea consolidează statul de drept, democrația, determină dezvoltarea socială și economică a țării.

Articolul 22. Statutul de utilitate publică

(1) Statutul de utilitate publică se atribuie organizației necomerciale care desfășoară activități de utilitate publică menționate la art. 21 și întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) activează de cel puțin un an până la depunerea cererii;
- b) prevede scopuri ce vizează activități de utilitate publică;
- c) are un consiliu format din cel puțin 3 persoane, care nu sînt angajați ai organizației necomerciale și care supraveghează activitatea acesteia;
- d) are un organ de control prevăzut la art. 20;
- e) membrii organelor de conducere și control ale organizației necomerciale respectă regulile cu privire la conflictul de interese;
- f) nu are datorii la bugetul public național pentru perioadele fiscale anterioare;
- g) nu are în calitate de fondator sau membru partide politice sau organizații social-politice;
- h) nu susține activitatea unui partid politic sau concurent electoral;
- i) publică raportul anual de activitate.

(2) Statutul de utilitate publică se atribuie prin decizia Comisiei de certificare. Atribuirea statutului de utilitate publică se menționează în Registrul de stat al persoanelor juridice. Statutul de utilitate publică se atribuie pe un termen de trei ani.

(3) Organizațiile necomerciale care dețin statutul de utilitate publică urmează să notifice Comisiei de certificare, în termen de 30 zile, survenirea circumstanțelor care îi fac ineligibili pentru a beneficia de acest statut. În acest caz, în termen de 30 de zile de la recepționarea notificării, Comisia de certificare retrage statutul de utilitate publică.

(4) Retragera statutului de utilitate publică sau apariția incompatibilității cu statutul de utilitate publică după obținerea acestuia implică pierderea dreptului la beneficiile obținute în baza acestui statut. Organizația necomercială notifică imediat autoritățile publice centrale și locale de la care au obținut beneficii în temeiul statutului de utilitate publică despre retragerea acestui statut. Comisia de

certificare poate, la cerere sau din oficiu, examina problema retragerii statutului de utilitate publică, dacă se invocă încălcarea condițiilor privind statutul de utilitate publică.

Articolul 23. Beneficiile statutului de utilitate publică

(1) Autoritățile publice centrale și locale sprijină activitatea organizațiilor necomerciale de utilitate publică, inclusiv prin:

- a) acordarea de facilități fiscale în condițiile legii;
- b) închirierea, în condiții preferențiale, a spațiilor sau darea lor în folosință gratuită;
- c) finanțarea activităților propuse de organizațiile necomerciale;
- d) plasarea de comenzi sociale;
- e) contractarea de achiziții publice.

(2) Autoritatea publică poate desfășura, în comun cu organizația necomercială, activități menționate la art. 21. Decizia asupra solicitării de susținere financiară sau materială a organizației necomerciale se adoptă în urma unui concurs public.

(3) Anunțul și condițiile de desfășurare a concursului și criteriile de evaluare se publică cu cel puțin o lună înainte de data limită pentru depunerea propunerilor de susținere financiară sau materială.

(4) Susținerea financiară sau materială a activităților organizațiilor necomerciale se efectuează în bază de contract.

(5) Autoritățile publice de resort verifică utilizarea conform destinației a susținerii financiare și materiale oferite de stat organizațiilor necomerciale.

Articolul 24. Comisia de certificare

(1) Comisia de certificare este organul împuternicit să atribuie statutul de utilitate publică. Comisia de certificare activează pe lângă Ministerul Justiției în baza unui regulament aprobat de Guvern.

(2) Comisia de certificare este constituită din nouă membri, dintre care trei sînt numiți de Parlament, trei de Președintele Republicii Moldova și trei de Guvern. Dintre cei trei membri numiți de fiecare autoritate, cel puțin unul este specialist în domeniul financiar și unul este reprezentant al organizațiilor necomerciale. Membrii Comisiei de certificare sînt selectați în bază de concurs public.

(3) Candidatul la funcția de membru al Comisiei de certificare poate fi persoana care:

- a) cunoaște limba română;
- b) are domiciliul în Republica Moldova;
- c) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- d) nu este funcționar public;
- e) nu este membru al unui partid politic sau al unei organizații social-politice;

f) este susținută printr-o recomandare de cel puțin o organizație necomercială.

(4) Mandatul de membru al Comisiei de certificare încetează în caz de:

- a) expirare a duratei mandatului;
- b) revocare;
- c) demisie;
- d) deces.

(5) Revocarea membrului Comisiei de Certificare se face în cazul:

- a) condamnării, în baza hotărârii definitive a instanței de judecată, pentru comiterea unei infracțiuni;
- b) imposibilității de a-și exercita atribuțiile mai mult de trei luni consecutive;
- c) angajării în calitate de funcționar public;
- d) obținerii calității de membru al unui partid sau al unei organizații social-politice.

(6) Membrii Comisiei de certificare sînt numiți pe un termen de 4 ani și își exercită mandatul pînă la preluarea funcției de către noii membri.

(7) Comisia de certificare își alege președintele prin vot secret dintre membrii ei, cu majoritatea voturilor acestora. Mandatul președintelui Comisiei de certificare este de 2 ani.

(8) Membrii Comisiei de certificare pot deține cel mult două mandate consecutive.

(9) Ținerea lucrărilor de secretariat ale Comisiei de certificare este asigurată de către Ministerul Justiției.

(10) Comisia de certificare se întrunește în ședințe nu mai rar de o dată în lună. Ședințele Comisiei sînt publice. Data și ora desfășurării ședințelor se stabilesc de președintele Comisiei de certificare după consultarea membrilor și se publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, cu cel puțin 10 zile înainte de data stabilită pentru ședință.

(11) Pînă la data de 31 martie a fiecărui an, Comisia de certificare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției raportul anual de activitate.

(12) Deciziile Comisiei de certificare cu privire la acordarea și retragerea statutului de utilitate publică se publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției.

(13) Comisia de certificare are următoarele atribuții:

- a) examinează dosarele organizațiilor necomerciale care solicită statutul de utilitate publică și le atribuie acest statut;
- b) informează Ministerul Justiției și alte autorități competente despre organizațiile necomerciale cărora li s-a atribuit ori li s-a retras statutul de utilitate publică;
- c) retrage statutul de utilitate publică;
- d) instituie consilii consultative și grupuri de experți pentru analiza și dezbaterile unor probleme ce țin de activitatea organizațiilor necomerciale de utilitate publică;

e) examinează sesizările în problemele ce țin de competența sa.

(14) În exercitarea funcțiilor de control, Comisia de certificare este în drept:

a) să ceară și să primească de la autoritățile publice informația necesară pentru realizarea controlului;

b) să solicite persoanelor fizice și juridice informații referitoare la activitățile organizației necomerciale ce țin de statutul de utilitate publică;

c) să sesizeze autoritățile competente privind efectuarea controalelor asupra respectării legislației;

d) să solicite organizațiilor necomerciale copii de pe documente și, după caz, documentele în original.

(15) Membrii Comisiei de certificare au acces liber la dosarele organizațiilor necomerciale care au sau care solicită statutul de utilitate publică.

Articolul 25. Procedura de atribuire a statutului de utilitate publică

(1) Organizația necomercială care solicită statutul de utilitate publică prezintă Comisiei de certificare următoarele documente, a căror listă este exhaustivă:

1) cererea;

2) raportul de activitate pentru anul precedent (în cazul solicitării statutului de utilitate publică) sau pentru ultimii 3 ani (în cazul reconfirmării statutului de utilitate publică), care conține informații referitoare la activitățile desfășurate, valoarea mijloacelor financiare și materiale obținute și folosite;

3) declarația financiară, care include:

a) raportul financiar pentru anul precedent de activitate, întocmit conform standardelor contabile;

b) informația despre sursele de finanțare ale organizației necomerciale, inclusiv granturile primite pentru perioada anterioară depunerii cererii, dar nu mai mare de 3 ani;

c) datele despre folosirea mijloacelor financiare și materiale primite pentru perioada anterioară depunerii cererii, dar nu mai mare de 3 ani;

4) declarația pe propria răspundere că întrunește condițiile prevăzute la art. 22 alin. (1).

(2) Comisia de certificare, în termen de o lună de la data depunerii cererii complete, examinează solicitarea privind atribuirea statutului de utilitate publică. Dacă documentele prezentate Comisiei de certificare sînt incomplete, secretariatul Comisiei de certificare acordă solicitantului un termen de cel puțin 10 zile pentru înlăturarea carențelor.

(3) Comisia de certificare adoptă una dintre următoarele decizii:

1) atribuie statutul de utilitate publică;

2) respinge cererea privind atribuirea statutului de utilitate publică în cazul neîntîrîrii condițiilor prevăzute de art. 22 alin. (1).

(4) Decizia Comisiei de certificare se motivează și se transmite solicitantului în termen de 3 zile de la adoptare, prin orice modalitate care confirmă recepționarea.

(5) Reprezentanții solicitantului au dreptul să asiste la ședința Comisiei de certificare și să ofere explicații privind cererea depusă.

(6) Decizia Comisiei de certificare privind respingerea cererii de atribuire a statutului de utilitate publică poate fi contestată în instanța de judecată, potrivit procedurii contenciosului administrativ.

Articolul 26. Controlul conformării la statutul de utilitate publică

(1) Pe perioada deținerii statutului de utilitate publică, organizația necomercială este obligată să respecte condițiile prevăzute la art. 22 alin (1).

(2) Comisia de certificare poate verifica respectarea de către organizația necomercială cu statut de utilitate publică a condițiilor prevăzute de art. 22 alin (1). În cazul depistării abaterilor incompatibile cu statutul de utilitate publică, Comisia de certificare notifică organizației necomerciale respective abaterile depistate și cere înlăturarea acestora în cel mult două luni. În cazul în care organizația necomercială nu a înlăturat în termenul menționat abaterile depistate, Comisia de certificare îi retrage statutul de utilitate publică. Decizia de retragere poate fi contestată în instanța de judecată potrivit procedurii contenciosului administrativ. Contestarea în instanța de judecată a deciziei Comisiei de certificare privind retragerea statutului de utilitate publică suspendă efectele deciziei contestate.

Capitolul VI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 27. Dispoziții finale

(1) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul:

- a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- b) va elabora actele normative necesare implementării prezentei legi.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 153-156BIS), cu modificările și completările ulterioare;

b) Legea nr. 581-XIV din 30 iulie 1999 cu privire la fundații (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.118-119, art. 556), cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 28. Dispoziții tranzitorii

(1) În termen de 24 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, organizațiile necomerciale înregistrate până la intrarea în vigoare a acesteia vor asigura ca persoanele care fac parte din organele lor de conducere și control să

întrunească condițiile prevăzute de prezenta lege și își vor aduce statutele în concordanță cu prezenta lege.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, uniunile de persoane juridice se consideră reorganizate de drept în asociații obștești. Actele de constituire ale uniunilor de persoane juridice vor fi aduse în concordanță cu prevederile prezentei legi, la solicitare.

(3) Dacă, în termen de 4 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, instituțiile private nu au decis reducerea numărului de fondatori conform prevederilor prezentei legi, acestea se consideră reorganizate de drept în asociații obștești. Actele de constituire ale instituțiilor private vor fi aduse în concordanță cu prevederile prezentei legi la solicitare.

(4) Membrii Comisiei de certificare în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi își continuă activitatea până la expirarea mandatului.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege cu privire la organizațiile
necomerciale

**Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la
elaborarea proiectului. Scopul și obiectivele urmărite.**

Ministerul Justiției propune pentru adoptare proiectul de Lege privind organizațiile necomerciale. Proiectul este elaborat în vederea executării pct. 2 (Capitolul XVIII – Societatea civilă) din Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru 2016-2018. Scopul proiectului este îmbunătățirea cadrului legal cu privire la organizațiile necomerciale pentru a corespunde cu standardele internaționale și europene privind libertatea de asociere (instrucțiunilor comune ale OSCE / ODIHR și ale Comisiei de la Veneția privind libertatea de asociere).

Obiectivele proiectului de lege vizează în principal:

- a) uniformizarea cadrului legal care reglementează activitatea sectorului necomercial;
- b) eliminarea restricțiilor pentru anumite categorii de persoane de a constitui și participa în calitate de fondatori, membri sau conducători în cadrul organizațiilor necomerciale;
- c) eliminarea restricțiilor teritoriale de activitate a organizațiilor necomerciale;
- d) simplificarea procedurii de înregistrare a organizațiilor necomerciale;
- e) o mai bună reglementare a competenței organelor de autoadministrare a organizațiilor necomerciale;
- f) asigurarea unor garanții suplimentare menite să protejeze libertatea de asociere.

Proiectul stabilește principiile de constituire, înregistrare și încetare a organizațiilor necomerciale, precum și de desfășurare a activității acestora. Legea nu se aplică organizațiilor care nu sunt înregistrate, instituțiilor publice, partidelor politice, sindicatelor, patronatelor, cultelor religioase și părților lor componente, precum și altor persoane juridice de drept public sau privat, modul de constituire și funcționare al cărora este reglementat de alte legi speciale.

La elaborarea proiectului au participat specialiștii din cadrul Ministerului Justiției, experți independenți, precum și reprezentanți din partea societății civile: Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Centrul Dialog-Pro, Centrul Contact Chișinău, Centrul European pentru Drept Necomercial, Fundația Est Europeană.

**Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului
normativ în vigoare, argumentarea necesității de reglementare,
evidențierea elementelor noi**

Elaborată în perioada anilor 1996 – 1999, legislația națională în domeniul libertății de asociere a constituit o perioadă lungă de timp un exemplu de bună practică pentru țările din regiune. În pofida mai multor modificări, cadrul legal actual nu oferă soluții realităților moderne din sectorul necomercial, iar anumite rigori ale legii limitează excesiv exercitarea libertății la asociere.

Legea cu privire la asociațiile obștești împarte asociațiile obștești în mai multe categorii, cum ar fi locale, regionale și republicane, limitând sfera de activitate a acestora potrivit categoriei la care fac parte. În același timp, legea cu privire la asociațiile obștești și legea cu privire la fundații prevăd o serie de restricții pentru persoane fizice și juridice de a fonda, a fi membri, conducători și membri ai organelor de control al acestora, restricții care

contravin libertății de asociere consacrate în diverse instrumente internaționale și europene privind drepturile omului. Procedura de înregistrare a statutului unei organizații necomerciale este mai puțin previzibilă în timp ce termenul de înregistrare este destul de mare în comparație cu termenul de înregistrare a societăților comerciale. Mai mult, legislația actuală nu permite ca persoanele juridice, funcționarii publici, persoanele ocrotite sau nerezidenții să fie fondatori ai asociațiilor obștești și ai fundațiilor.

Prezentul proiectul de lege aduce îmbunătățiri substanțiale cadrului legal care reglementează constituirea și înregistrarea organizațiilor necomerciale, acestea fiind racordate la standardele internaționale și europene și cele mai bune practici privind libertatea de asociere. Modificările aduse prin noul cadru normativ vizează următoarele dimensiuni principale: constituirea și înregistrarea organizațiilor necomerciale, organizarea activității și organele de autoadministrare, rigorile de transparență și procedura de atribuire a statutului de utilitate publică.

Prin proiect se propune excluderea reglementărilor lacunare privind temeiurile și termenul în cazul refuzului înregistrării unei organizații. Proiectul oferă garanții suplimentare pentru asigurarea libertății de asociere și limitează posibilitatea intervenției statului în activitatea unei organizații necomerciale. Proiectul de lege nu limitează posibilitatea organizațiilor necomerciale de a fi finanțate din exterior.

Constituirea și înregistrarea organizațiilor necomerciale

Proiectul de lege stabilește principiile de constituire și înregistrare a organizațiilor necomerciale în conformitate cu standardele internaționale și europene privind libertatea de asociere. Proiectul elimină restricțiile teritoriale curente de activitate a asociațiilor obștești (locale, regionale, republicane, internaționale), precum și restricțiile ce se referă la anumite categorii de persoane (funcționarii publici, persoanele ocrotite, nerezidenții, persoanele juridice) care în prezent nu pot fi fondatori, membri sau conducători în organizații necomerciale. Noua lege asigură posibilitatea tuturor persoanelor fizice și persoanelor juridice de drept privat, indiferent de cetățenie sau formă de organizare, să constituie benevol organizații necomerciale (Art. 2 și 11 din proiectul de lege).

Proiectul de lege prevede trei forme de organizare a organizațiilor necomerciale, cea fondată de o singură persoană fizică sau juridică, care este cel mai ușor de administrat – instituția privată; cea fondată de două sau mai multe persoane fizice sau juridice, în care acestea dețin în continuare calitatea de membru – asociația obștească; și entitatea creată de către una sau mai multe persoane fizice sau juridice, care însă nu doresc să aibă calitatea de membru și delege sarcina de conducere a entității unui consiliu – fundația.

În prezent aceste forme de asociere există. Regimul juridic al asociației obștești și al fundației sunt reglementate prin legi separate, iar în cazul formei de organizare „instituție privată”, cadrul legal special lipsește.

Odată cu excluderea interdicției pentru persoanele juridice de a constitui asociații obștești, dispare necesitatea menținerii în lege a uniunilor de persoane juridice ca formă de asociere distinctă. Acum această formă de asociere este reglementată în termeni generali de art. 104 Cod Civil, iar cadrul legal special lipsește. Proiectul prevede că uniunile de persoane juridice se vor considera reorganizate de drept la momentul intrării în vigoare a prezentului proiect de lege. Potrivit Registrului organizațiilor necomerciale, în Republica

Moldova există circa 100 de uniuni de persoane juridice (1.2% din totalul organizațiilor necomerciale înregistrate).

Proiectul mai prevede ca instituțiile private constituite de către două și mai multe persoane (fapt permis la moment) să fie reorganizate în asociații obștești sau fundații. Acest fapt se justifică deoarece nu mai există nicio diferență între instituția privată cu mai mulți fondatori și asociația obștească în ceea ce privește activitatea și modul de administrare. În fapt, existența instituției private cu mai mulți fondatori a fost populară deoarece la moment persoanele juridice nu pot fonda asociații obștești, însă pot fonda instituții private. Interdicția pentru persoanele juridice de a constitui asociații obștești se propune a fi exclusă prin proiectul noii legi. Dacă în termen de patru luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi instituțiile private nu au decis reducerea numărului de fondatori conform prevederilor prezentei legi, acestea se vor considera reorganizate de drept în asociații obștești. Potrivit Registrului organizațiilor necomerciale, în Republica Moldova există aproximativ 150 de instituții private. Multe dintre acestea au un singur fondator și nu vor trebui să se reorganizeze. În total, în Registrului organizațiilor necomerciale sunt înscrise peste 8,860 de asociații obștești, fundații, instituții și uniuni de persoane juridice.

Înregistrarea organizației necomerciale, a modificărilor și completărilor la statutul acesteia, va fi gratuită (art. 13 alin. (3)), similar cultelor religioase. Înregistrarea organizației necomerciale și operarea modificărilor în actele constitutive ale acestora va fi realizată de către Agenția Servicii Publice. Înregistrarea organizațiilor necomerciale se va efectua conform acestui proiect de lege și a Legii nr. 220 din 19 octombrie 2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, în măsura în care ultima nu contravine Legii cu privire la organizațiile necomerciale (Art. 1 alin. (4) și art. 13).

Proiectul de lege stabilește exhaustiv actele necesare pentru înregistrarea organizației necomerciale pentru asigurarea unei proceduri previzibile de înregistrare (art. 13). Este micșorat termenul de înregistrare al organizațiilor necomerciale, de la 30 la 15 zile. În același timp se mărește termenul în care actele de constituire pot fi prezentate la organul înregistrării de stat, de la 30 de zile la trei luni (art. 13. Alin 7). Proiectul prevede obligația organului înregistrării de stat de a notifica solicitanții privind carențele care determină imposibilitatea înregistrării, fiind oferit un termen necesar de remediere al acestora. În această perioadă organul de înregistrare nu va emite refuzul de înregistrare, fapt care va reduce barierele birocratice în procesul de înregistrare.

Proiectul enumeră expres condițiile în care poate fi refuzată înregistrarea organizației necomerciale, fiind asigurate garanții în conformitate cu standardele Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO). Astfel, înregistrarea organizației necomerciale se refuză doar dacă scopul pentru care a fost constituită contravine securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii sau prevenirii infracțiunilor, protejării sănătății, moralei sau a drepturilor și libertăților altor persoane și această măsură este necesară într-o societate democratică (art. 13 alin. (9) din proiect, prevederi care sunt conforme articolului 11 din CEDO). Aceleași garanții sunt prevăzute în cazul procedurilor de lichidare forțată a organizațiilor necomerciale (art.16).

Activitatea organizațiilor necomerciale

În scopul evitării unor situații problematice întâmpinate, în practică, de către organizațiile necomerciale, proiectul de lege stabilește expres posibilitatea organizației necomerciale de a desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege, inclusiv activitatea economică (art. 6). Proiectul prevede expres dreptul organizațiilor necomerciale de a practica antreprenorialul social (art. 6). Totuși, această activitate va putea fi realizată doar în vederea realizării scopurilor sale statutare. În același timp, prin lege este prevăzută interdicția distribuirii profitului organizației între membri fondatori și alte persoane (art. 8 alin. (3)), aceasta fiind o condiție *sine qua non* de activitate a sectorului necomercial. Aceasta exclude posibilitatea ca, sub paravanul unei organizații necomerciale, să fie dezvoltată activitate economică în scopul obținerii de profit, or în acest caz impozitele și taxele plătite la stat (eventual din salariile excesive plătite conducerii) depășesc mărimea impozitelor plătite din dividende.

Proiectul de lege reglementează clar limitele implicării organizației necomerciale în activități care pot fi considerate politice. Având în vedere că deseori activitatea unor organizații necomerciale presupune funcții de monitorizare strâns legate de exercitarea libertății de exprimare, dreptului de asociere și întrunire, proiectul prevede expres dreptul organizațiilor necomerciale de a-și exprima opinia față de programele partidelor politice, precum și față de concurenții electorali și programele acestora în cadrul alegerilor (art. 6 alin. (3)). În același timp, legea prevede regula potrivit căreia organizația necomercială nu poate susține material, direct sau indirect, sau presta servicii gratuit, partidelor politice (art. 6 alin. (4)). Pentru a asigura transparența finanțării campaniilor electorale, în perioada campaniei electorale, organizația necomercială nu va putea face agitație electorală (art. 6 alin. (5)). Proiectul prevede sancțiuni în ceea ce privește nerespectarea acestor reguli. Sancțiunile pot lua forma pierderii dreptului de a beneficia de desemnarea procentuală, a sprijinului financiar și a altor preferințe oferite de stat. De asemenea, organizația necomercială urmează să restituie statului contravaloarea sprijinului obținut de la stat sau sursele primite de la stat (art. 6 alin. (6)).

Organizarea internă a organizațiilor necomerciale.

Proiectul stabilește un model flexibil care permite organizarea internă a organizațiilor necomerciale în funcție de preferințele membrilor/fondatorului (art. 17). De asemenea, competențele organelor de conducere sunt, în cea mai mare parte, lăsate de discreția membrilor/fondatorului. Sunt prevăzute garanții suplimentare pentru situațiile în care urmează a fi decisă reorganizarea și lichidarea asociației obștești și fundației (art. 18 alin. (7)). În cazul organizației bazate pe calitate de membru (asociațiile obștești), ultima nu este obligată să accepte noi membri, decât în condițiile prevăzute de statut. Această prevedere nu se aplică federațiilor sportive naționale.

Proiectul de lege prevede dreptul și posibilitatea organizației necomerciale de a desemna un organ de control extern (auditor extern), fără a menține obligația de a desemna un cenzor (art. 20 alin. (1)). O regulă similară există deja în cazul unor persoane juridice cu scop lucrativ (societățile cu răspundere limitată).

Rigorile de transparență și procedura de atribuire a statutului de utilitate publică

Proiectul prevede că organizațiile necomerciale vor publica raportul anual de activitate

(art. 7 alin. (3)), situație distinctă față de cerințele anterioare prin care exista obligația de a prezenta anual raportul la Ministerul Justiției. Proiectul ia în calcul că unele organizații necomerciale nu au capacitatea de a publica raportul său anual de activitate. În acest caz, o copie a acestuia poate fi prezentată oricărui solicitant. În cazul organizațiilor care dețin statutul de utilitate publică, publicarea raportului anual de activitate este totuși obligatorie (art. 22 alin. 1 lit. i)).

Proiectul enumeră exhaustiv condițiile de atribuire a statutului de utilitate publică (art. 22 alin.(1)), dar și beneficiile acordate de către statut (art. 23). Aceste reguli nu diferă semnificativ de cele din legislația actuală, însă prevederile au fost îmbunătățite pentru a exclude interpretări restrictive în acordarea statutului de utilitate publică. Organizația necomercială care deține statutul de utilitate publică va proba această calitate prin extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice. Astfel, este eliminată condiția eliberării unui certificat din partea organului înregistrării de stat în acest sens, care confirmă în prezent statutul de utilitate publică.

Proiectul descrie atribuțiile Comisiei de Certificare de pe lângă Ministerul Justiției (Art. 24), condițiile și modalitatea prin care va asigura controlul conformării beneficiarilor cu statutul de utilitate publică pe perioada deținerii acestui statut (art. 26). Proiectul mai stabilește că membrii Comisiei de Certificare aflați în funcție la data intrării în vigoare a prezentului proiect de lege își continuă activitatea până la expirarea mandatului acestora.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu atrage cheltuieli financiare suplimentare. Proiectul exclude taxa de înregistrare a organizațiilor necomerciale. De precizat că încasările din această taxă sunt ne semnificative și, de regulă, nu depășesc MDL 70,000 anual.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect, este necesară modificarea altor acte normative. În acest scop, au fost deja elaborate modificări în Codul civil. Aceste modificări urmează a fi adoptate concomitent cu proiectul Legii cu privire la organizațiile necomerciale.

Respectarea transparenței în procesul decizional

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul a fost plasat pe paginile web ale Ministerului Justiției (directorul „Transparența decizională”, compartimentul „proiecte de acte legislative remise spre coordonare”). El a fost supus repetat consultărilor publice, în anii 2016 și 2018.

MINISTRU

Victoria IFTODI